

Sygn. akt I C 858/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 6 listopada 2015 r.

Sąd Rejonowy Gdańsk – Północ w Gdańsku, Wydział I Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSR Piotr Połczyński

Protokolant: staż. D. W.

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 6 listopada 2015 r. w G.

sprawy z powództwa K. S. (1), T. S., K. S. (2)

przeciwko R. W., U. W.

o ochronę naruszonego posiadania

I. przywraca powodom K. S. (1), T. S., K. S. (2) posiadanie służebności gruntowej polegającej na prawie bezpłatnego przejazdu i przechodu przez działkę gruntu nr (...), dla której w (...) prowadzona jest księga wieczysta nr (...) w ten sposób, że zakazuje pozwanym R. W. i U. W. czynienia przeszkód w wykonywaniu tej służebności;

II. oddala powództwo w pozostałym zakresie;

III. wyrokowi w punkcie I. nadaje rygor natychmiastowej wykonalności;

IV. zasądza od pozwanego R. W. na rzecz powódki K. S. (1) kwotę 152,-(sto pięćdziesiąt) złote tytułem zwrotu kosztów procesu, a na rzecz powodów T. S. i K. S. (2) kwoty po 52,-(pięćdziesiąt dwa) złote na rzecz każdego z nich tytułem zwrotu kosztów procesu oraz zasądza od pozwanej U. W. na rzecz powódki K. S. (1) kwotę 152,-(sto pięćdziesiąt) złote tytułem zwrotu kosztów procesu, a na rzecz powodów T. S. i K. S. (2) kwoty po 52,-(pięćdziesiąt dwa) złote na rzecz każdego z nich tytułem zwrotu kosztów procesu.

Sygn. akt I C 858/15

UZASADNIENIE

Pozwem wniesionym w dniu 19 maja 2015 r. powodowie K. S. (1), T. S. i K. S. (2) domagali się nakazania pozwanym R. W. i U. W. przywrócenia stanu poprzedniego posiadania służebności poprzez umożliwienie swobodnego przejścia i przejazdu przez bramę wjazdową od ul. (...), przez działkę gruntu nr (...), dla której (...) prowadzi KW nr (...) oraz zaniechania naruszeń służebności przechodu i przejazdu będącej w posiadaniu powodów. W uzasadnieniu swojego żądania wskazali, iż w dniu 23 listopada 1990 r. ustanowiono na działce gruntu nr (...), objętej KW nr (...) służebność gruntową przejazdu i przechodu na rzecz każdorazowego właściciela nieruchomości stanowiącej działkę gruntu nr (...), której są oni właścicielami. Dalej podali, iż na skutek podjętych przez pozwanych działań polegających na spięciu skrzydeł bramy wjazdowej na działkę gruntu nr (...) (graniczącą z działką powodów oznaczoną ewidencyjnie numerem 784/2) posiadanie przedmiotowej służebności gruntowej zostało naruszone.

W odpowiedzi na pozew pozwani R. W. i U. W., domagając się oddalenia powództwa w całości, wskazali w szczególności, iż spięcie skrzydeł bramy spowodowane było wyłącznie działaniem powoda K. S. (2), który wyjeżdżał samochodem bez uprzedniego otwarcia bramy, wskutek czego wyrwał ją z zawiasów. Podnieśli też, że spięcie bramy

nie skutkuje niemożnością otwarcia bramy, a jedynie zastępuje wyłamane przez K. S. (2) zawiasy. Jednocześnie pozwani wskazali, że powodowie mają zapewniony dostęp do swojej nieruchomości w inny sposób, niż przez działkę gruntu nr (...). Ponadto U. i R. małżonkowie W. wnieśli o zawieszenie postępowania w sprawie do czasu zakończenia zainicjowanego przez nich postępowania o zniesienie służebności gruntowej, której dotyczy niniejsze postępowanie.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Na mocy umowy ustanowienia służebności gruntowej z dnia 23 listopada 1990 r., objętej aktem notarialnym rep. A nr (...) notariusz W. B. prowadzącej(...)w G., ustanowiona została służebność gruntowa polegająca na prawie bezpłatnego przejazdu i przechodu przez działkę nr (...) – stanowiącą nieruchomość, dla której prowadzona jest KW nr (...) – na rzecz każdorazowego właściciela nieruchomości stanowiącej działkę gruntu nr (...), objętej KW nr (...).

/bezsporne, a ponadto dowody: umowa ustanowienia służebności gruntowej – k. 73-74 akta (...) oraz wydruki treści ksiąg wieczystych k. 5-6v. akt sprawy/

Właścicielami nieruchomości obciążonej są pozwani, zaś prawo własności nieruchomości władnącej przysługuje powodom.

/bezsporne, a ponadto dowody: wydruki treści ksiąg wieczystych k. 5-6v. akt sprawy /

Wykonywanie przez powodów prawa przejazdu przez wskazaną nieruchomość pozwanych – które to uprawnienie stanowi jeden z elementów przysługującej im służebności gruntowej – wymaga korzystania z bramy wjazdowej odgraniczającej działkę nr (...) od drogi publicznej.

/dowody: zeznania świadka P. K. – k. 65-66 akt sprawy, zeznania powódki K. S. (1) – k. 70 akt sprawy, zeznania powoda K. S. (2) – k. 71-72 akt sprawy, zeznania powoda T. S. – k. 72-74 akt sprawy/

Od około 2 lat skrzydła bramy były incydentalnie związywane sznurkami, które jednak powodowie usuwali. W dniu 22 marca 2015 r. K. S. (2), prowadzący działalność gospodarczą w zakresie usług hydraulicznych, wyjeżdżając do awarii, w celu otwarcia związanych sznurkiem skrzydeł bramy pchnął je kierowanym przez siebie samochodem.

/dowody: zeznania świadka P. K. – k. 65-66 akt sprawy, zeznania powódki K. S. (1) – k. 70 akt sprawy, zeznania powoda K. S. (2) – k. 71-72 akt sprawy, zeznania powoda T. S. – k. 72-74 akt sprawy, częściowo zeznania pozwanego R. W. – k. 73-74 akt sprawy, zeznania pozwanej U. W. – k. 74-75 akt sprawy/

Po tym zdarzeniu z dnia 22 marca 2015 r. pozwany R. W. związał skrzydła bramy łańcuchem, który spiął kłódką; nie udostępnił jednak klucza do tej kłódki powodom. Zachowanie to pozbawiło powodów możliwości wykonywania prawa przejazdu przez działkę gruntu nr (...) do swojej nieruchomości. Tego samego dnia, w którym powód T. S. zabezpieczenie to usunął (co jednak nie wywołało niestabilności bramy), R. W. wraz z synem G. W. założyli na skrzydła bramy kolejną, mocniejszą blokadę, co ponownie doprowadziło do niemożności wykonywania przywróconego poprzednio przez T. S. prawa przejazdu przez działkę gruntu nr (...) z drogi publicznej do działki gruntu nr (...) i z tej działki do przedmiotowej drogi. Zablokowanie bramy skutkowało nie tylko niemożnością wykonywania przez powodów prawa przejazdu przez nieruchomość obciążoną, ale też uniemożliwiło wjazd na posesję powodów karetce pogotowia wezwanej do K. S. (2). Blokada ta została zdjęta dopiero na skutek interwencji funkcjonariusza Policji i następnie pełnomocnika powodów, podjętych w związku z wydanym w niniejszym postępowaniu postanowieniem o zabezpieczeniu roszczenia. Usunięcie przedmiotowej blokady nie skutkowało utratą przez bramę stabilności. Po zamknięciu skrzydła bramy przytrzymywane są od góry ceownikami. Aktualnie powodowie korzystają swobodnie z bramy.

/dowody: zeznania świadka P. K. – k. 65-66 akt sprawy, zeznania powódki K. S. (1) – k. 70 akt sprawy, zeznania powoda K. S. (2) – k. 71-72 akt sprawy, zeznania powoda T. S. – k. 72-74 akt sprawy, częściowo zeznania pozwanego R. W. – k. 73-74 akt sprawy, zeznania pozwanej U. W. – k. 74-75 akt sprawy, dokumentacja fotograficzna k. 7-7v. akt sprawy/

Obecnie między stronami toczy się również postępowanie w sprawie sygn. akt (...) tutejszego Sądu z powództwa U. i R. małżonków W. o nakazanie K. i T. małżonkom S. oraz K. S. (2) złożenia oświadczenia woli o zniesieniu służebności gruntowej, której naruszenia dotyczy postępowanie w sprawie niniejszej.

/dowód: pozew – k. 3-4 akt sprawy sygn. akt I (...) tutejszego Sądu/

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo co do zasady zasługiwało na uwzględnienie.

Stan faktyczny sprawy był częściowo między stronami bezsporny, w pozostałym zaś zakresie ustalony został w oparciu o zgromadzone w aktach dokumenty, których prawdziwość nie została przez strony zakwestionowana i nie budziła wątpliwości Sądu oraz na podstawie zeznań stron i świadka P. K.. Za wiarygodne w zakresie ustalonego stanu faktycznego Sąd uznał również zeznania każdego z powodów, a ponadto – również co do ustalonego stanu faktycznego sprawy – zeznania pozwanych. Podkreślić należy, iż pozwani nie kwestionowali tego, że wskutek dwukrotnego spięcia po dniu 22 marca 2015 r. skrzydeł bramy korzystanie z przysługującej pozwany służebności zostało w zakresie wykonywania prawa przejazdu uniemożliwione.

Zeznaniom pozwanych Sąd odmówił jednak wiarygodności w zakresie, w jakim pozwany R. W. stwierdził, że po zdjęciu zabezpieczenia w postaci łańcucha spiętego kłódką brama się rozpadła i jednocześnie w tej części, w jakiej oboje pozwani twierdzili, że brama nie była blokowana, a spinanie skrzydeł było konieczne dla zabezpieczenia jej przed utratą stabilności. Zeznaniom pozwanych w tym zakresie przeczą nie tylko zeznania powodów, co do których Sąd nie znalazł podstaw, by je w tej części zakwestionować, ale także niesporny pomiędzy stronami fakt, że pomimo tego, iż skrzydła bramy nie są obecnie związane, stoi ona nadal na swoim miejscu i – co więcej – funkcjonuje prawidłowo, skoro powodowie z niej korzystają. Konieczności wiązania skrzydeł bramy w celu zabezpieczenia jej przed upadkiem – przemawiając jednocześnie za niewiarygodnością zeznań pozwanych we wskazanym powyżej zakresie – przeczy też niesporny między stronami i potwierdzony dokumentacją fotograficzną fakt, iż skrzydła bramy po zamknięciu przytrzymywane są od góry ceownikami. Twierdzeniom pozwanych, z których wynikało, jakoby nie zamierzali oni uniemożliwić przejazdu przez swoją nieruchomość, świadczą również okoliczności w postaci, po pierwsze, nieudostępnienia powodom klucza do kłódki spinającej założony na skrzydłach bramy łańcuch, po drugie, zamontowanie jeszcze silniejszego zabezpieczenia na skrzydłach po tym, jak łańcuch został usunięty – przy uwzględnieniu tego, że nie były to zabezpieczenia konieczne dla zabezpieczenia bramy przed utratą stabilności.

Przechodząc do oceny prawnej żądania powodów, w pierwszej kolejności należy wskazać, iż do posiadania służebności odpowiednie zastosowanie znajdują przepisy o posiadaniu rzeczy (art. 352 § 2 k.c.), to jest w szczególności regulacja prawna normująca roszczenie o naruszenie posiadania, skodyfikowana w art. 344 k.c. W sprawach tego rodzaju badaniu przez Sąd podlega jedynie ostatni stan posiadania i fakt jego naruszenia, nie uwzględnia się natomiast samego prawa ani dobrej wiary pozwanego (art. 478 k.p.c.). Pamiętać wszakże należy, iż roszczenie o ochronę naruszonego posiadania nie jest zależne od zgodności posiadania ze stanem prawnym, wszakże tylko o tyle, o ile nie zapadło prawomocne orzeczenie Sądu lub innego organu państwowego powołanego do rozpoznania spraw tego rodzaju, stwierdzające, że stan posiadania powstały wskutek naruszenia odpowiada prawu (art. 344 § 1 zd. 2 k.c.).

W tym kontekście należy też odnieść się do oddalonego przez Sąd postanowieniem zapadłym podczas rozprawy w dniu 22 października 2015 r. wniosku pozwanego o zawieszenie postępowania w niniejszej sprawie do czasu rozstrzygnięcia sprawy oznaczonej sygn. akt (...) tutejszego Sądu z powództwa U. i R. małżonków W. o nakazanie K. i T. małżonkom S. oraz K. S. (2) złożenia oświadczenia woli o zniesieniu służebności gruntowej, której naruszenia dotyczy postępowanie w sprawie niniejszej. Jakkolwiek faktem jest, iż co do zasady postępowanie w sprawie może zostać zawieszona przez Sąd w sytuacji, gdy rozstrzygnięcie sprawy zależy od wyniku innego toczącego się postępowania (art. 177 § 1 pkt 1 k.p.c.), to jednak unormowanie to w ocenie Sądu w przedstawionych okolicznościach nie może znaleźć zastosowania w niniejszej sprawie. Przemawia przeciwko temu szczególny charakter przywołanej powyżej regulacji z art. 344 § 1 zd. 2 k.c. w zw. z art. 352 § 2 k.c. Przepis ten, jako ustanawiający wyjątek od zasady

niebadania w procesie posesoryjnym samego prawa, nie może być interpretowany rozszerzająco. Szczególnego zaakcentowania zatem wymaga, iż mowa tam o orzeczeniu prawomocnym, której już zapadło. Przy uwzględnieniu ponadto co do zasady tymczasowego charakteru ochrony posesoryjnej – mając przy tym na uwadze potrzebę szybkiego rozstrzygnięcia sporu posesoryjnego – wykluczone jest zawieszenie postępowania w sprawie o naruszenie posiadania do czasu prawomocnego rozstrzygnięcia sprawy o prawo będącej w toku. Możliwe byłoby uwzględnienie w procesie o ochronę naruszonego posiadania zapadłego już prawomocnego orzeczenia stwierdzającego, że stan posiadania powstały wskutek naruszenia odpowiada prawu, jednakże rzecz jasna już nie z punktu widzenia istnienia podstaw do zawieszenia postępowania. Orzeczenie takie jednak do chwili wyrokowania w niniejszej sprawie (art. 316 § 1 k.p.c.) nie zapadło.

Fakt, iż wskutek ostatniego, mającego miejsce po dniu 22 marca 2015 r., spięcia skrzydeł bramy korzystanie z przysługującej pozwanym służebności zostało w zakresie wykonywania prawa przejazdu uniemożliwione, był pomiędzy stronami w istocie niesporny. Sąd – o czym szerzej wyżej – nie dał przy tym wiary pozwanym, iż miało to na celu wyłącznie zabezpieczenie bramy przed utratą stabilności.

Ustalając zatem, że do naruszenia posiadania służebności w zakresie możliwości korzystania z prawa przejazdu przez nieruchomość pozwanych oznaczonych jako działka gruntu nr (...) doszło, Sąd stwierdził ponadto, iż w okolicznościach niniejszej sprawy spełniony został również warunek wystąpienia z roszczeniem posesoryjnym przed upływem roku od dokonanego naruszenia (art. 344 § 2 k.c. w zw. z art. 352 § 2 k.c.). Jakkolwiek już w okresie dalszym niż rok od złożenia pozwu w niniejszej sprawie dochodziło do naruszeń posiadania przysługującej powodom służebności, której dotyczy niniejsze postępowanie, to jednak posiadanie to było każdorazowo przywracane w drodze samopomocy (art. 343 § 2 k.c. w zw. z art. 352 § 2 k.c.). To samo tyczy się naruszenia posiadania poprzez spięcie skrzydeł bramy łańcuchem spiętym kłódką. Zdarzenia te nie mogą w konsekwencji stanowić podstawy ustalenia rozpoczęcia biegu wskazanego rocznego terminu zawitego do dochodzenia roszczenia o ochronę posiadania. Zatem termin ten rozpoczął swój bieg dopiero po ostatnim naruszeniu posiadania służebności, polegającym na spięciu skrzydeł bramy stalową liną. Niesporne w sprawie było i nie budzi wątpliwości Sądu, iż miało to miejsce zdecydowanie przed upływem roku od chwili wystąpienia z powództwem w niniejszej sprawie.

W zakresie legitymacji biernej w niniejszym procesie, Sąd miał na względzie, iż co prawda U. W. nie brała osobiście udziału w zakładaniu ostatniej z blokad na bramę – a uczynił to R. W. wspólnie ze swoim synem – to jednak zobowiązaniem do uczynienia zadość roszczeniu posesoryjnemu jest nie tylko ten, kto samowolnie naruszył posiadanie, ale także osoba, na której korzyść posiadanie nastąpiło. Z tego właśnie powodu, biorąc przy tym pod uwagę fakt, że U. W. jest współwłaścicielką nieruchomości obciążonej, a ponadto, iż – jak wynika ze zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego – nie godziła się ona na wykonywanie w ramach przysługującej powodom służebności gruntowej prawa przejazdu, Sąd nie miał wątpliwości, że przysługuje jej obok R. W. legitymacja procesowa bierna w niniejszym postępowaniu.

W tym stanie rzeczy, działając na mocy art. 344 § 1 k.c. w zw. z art. 352 § 2 k.c. Sąd w punkcie I wyroku przywrócił powodom posiadanie służebności przez zakazanie R. W. i U. W. czynienia przeszkód w jej wykonywaniu. Z mocy tego rozstrzygnięcia pozwani zobowiązani są do powstrzymania się od jakichkolwiek działań uniemożliwiających lub choćby utrudniających wykonywanie przysługującego powodom ograniczonego prawa rzeczowego.

Mając natomiast na względzie, iż obowiązki pozwanych jako współwłaścicieli nieruchomości obciążonej służebnością gruntową sprowadzają się jedynie do znoszenia wykonywania tego prawa na swojej nieruchomości, Sąd w punkcie II wyroku, na podstawie art. 344 § 1 k.c. a contrario w zw. z art. 352 § 2 k.c. oddalił powództwo w zakresie, w jakim powodowie domagali się nałożenia na pozwanych obowiązku umożliwienia swobodnego wykonywania służebności. Pamiętać przy tym należy, iż art. 344 § 1 k.c. znajduje zastosowanie do ochrony służebności nie wprost, a jedynie odpowiednio. Przy odpowiednim stosowaniu tej regulacji uwzględnić należy swoisty charakter władztwa posiadacza służebności, wobec czego ochrona posiadania tego ograniczonego prawa rzeczowego polegać może jedynie na zaniechaniu naruszeń przez zakaz czynienia przeszkód (zob. (...) „(...) 2006). Taka jest też, objaśniona powyżej, istota rozstrzygnięcia z pkt I. wyroku.

Mając na względzie konieczność jak najszybszego zapewnienia możliwości niezakłóconego wykonywania służebności gruntowej w pełnym zakresie – uwzględniając w tym kontekście, iż wydane w sprawie postanowienie o zabezpieczeniu (pozostające w mocy co do zasady jeszcze przez miesiąc od uprawomocnienia się orzeczenia uwzględniającego podlegające zabezpieczeniu roszczenie – art. 757 k.p.c.) nie nakłada na pozwanych zakazu czynienia przeszkód w jej wykonywaniu – Sąd w punkcie III. wyroku nadał temu orzeczeniu w punkcie I. rygor natychmiastowej wykonalności.

O kosztach w punkcie IV. wyroku, Sąd orzekł na zasadzie odpowiedzialności za wynik sprawy, to jest w oparciu o art. 98 § 1 k.p.c. Rozliczając te koszty Sąd uwzględnił treść art. 105 § 1 zd. 1 k.p.c. Pozwani kosztami tymi obciążeni zostali w częściach równych. Ustalając natomiast wysokość kosztów należnych każdemu z powodów, Sąd wziął pod uwagę, iż stosownie do oświadczenia złożonego podczas rozprawy w dniu 2 listopada 2015 r. koszt opłaty sądowej od pozwu poniesiony został wyłącznie przez powódkę K. S. (1), zaś – co wynika z oświadczenia złożonego podczas rozprawy w dniu 6 listopada 2015 r. – koszty zastępstwa procesowego powodowie ponieśli w częściach równych. Co do wysokości kosztów zastępstwa procesowego, zostały one ustalone na kwotę 312,-zł – zgodnie z §7 pkt 4 w zw. z §2 ust. 2 rozporządzenia (...)z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez (...)kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (tekst jedn.: Dz. U. z 2013 r., poz. 490 ze zm.). Określając wysokość kosztów zastępstwa procesowego Sąd miał na uwadze nakład pracy pełnomocnika powodów i stopień przyczynienia się przezeń do wyjaśnienia i rozstrzygnięcia sprawy.

G., (...)

(...)

(...)

1. (...)

2. (...). G. H..

G., (...)

(...)